

รายงานสรุปสาระสำคัญของการประชุมสองสภา (Two Sessions) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2569 (ประเด็นด้านการเกษตร ความมั่นคงทางอาหาร และนโยบายขยายต่อประเทศไทย)

1. ภาพรวมเชิงนโยบาย

การประชุมสองสภาของสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2569 สะท้อนทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ให้ความสำคัญกับ “ความมั่นคงเชิงระบบ” โดยเฉพาะความมั่นคงทางอาหารในฐานะรากฐานของความมั่นคงแห่งชาติ ควบคู่ไปกับการพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยีและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของห่วงโซ่อุปทานภายในประเทศ

ทั้งนี้ ภายใต้บริบทที่เศรษฐกิจโลกมีความไม่แน่นอนสูง และแนวโน้มการกีดกันทางการค้าเพิ่มขึ้น จีนได้ปรับแนวทางนโยบายจาก “การพึ่งพาภายนอก” ไปสู่ “การพึ่งพาตนเองในเชิงโครงสร้าง” อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในภาคเกษตรและอาหาร ซึ่งถือเป็นปัจจัยพื้นฐานของเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

2. ผลการดำเนินงานภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2564 - 2568)

ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 14 จีนสามารถรักษาระดับผลผลิตธัญพืชให้อยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมีเสถียรภาพ สะท้อนถึงประสิทธิภาพของนโยบายด้านความมั่นคงทางอาหาร

โดยในเชิงโครงสร้าง จีนได้ดำเนินการปรับระบบการผลิตภาคเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร การขยายการใช้เครื่องจักรกล และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิต ส่งผลให้ผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ขณะเดียวกัน นโยบาย “การฟื้นฟูชนบท” (Rural Revitalization) ได้มีบทบาทสำคัญในการยกระดับรายได้เกษตรกร ลดความเหลื่อมล้ำระหว่างเมืองและชนบท และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจฐานราก

3. ผลการดำเนินงานที่สำคัญในปี 2568

ในปี 2568 จีนมีผลผลิตธัญพืชรวมประมาณ 695 ล้านตัน ซึ่งเป็นระดับสูงสุดต่อเนื่องและอยู่ในระดับใกล้เคียงเพดานการผลิตเชิงโครงสร้างของประเทศ

เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนหน้า จะเห็นได้ว่าจีนสามารถรักษาระดับผลผลิตให้อยู่ในช่วง 650 - 695 ล้านตัน ได้อย่างต่อเนื่องตลอดหลายปีที่ผ่านมา สะท้อนถึงเสถียรภาพของระบบการผลิตอาหารภายในประเทศ

นอกจากนี้ ตัวเลขดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถของจีนในการรองรับความต้องการบริโภคของประชากรกว่า 1,400 ล้านคน โดยพึ่งพาการผลิตภายในประเทศเป็นหลัก ลดความเสี่ยงจากความผันผวนของตลาดโลก

4. เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงทางอาหาร

จีนได้กำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ด้านอาหารอย่างชัดเจน โดยมีการกำหนดตัวเลขเป้าหมายในลักษณะ “ระดับขั้นต่ำเชิงความมั่นคง” ดังนี้

- การรักษาระดับผลผลิตธัญพืชไม่น้อยกว่า 700 ล้านตันต่อปี การกำหนดระดับ 700 ล้านตัน ถือเป็น “เส้นความมั่นคงทางอาหาร” ของจีน ซึ่งสูงกว่าระดับผลผลิตเฉลี่ยในอดีตอย่างมีนัยสำคัญ และสะท้อนถึงการยกระดับมาตรฐานความมั่นคงด้านอาหารในระดับประเทศ

- การเพิ่มผลผลิตเป็นประมาณ 725 ล้านตันภายในปี 2573 เป้าหมายดังกล่าวสะท้อนถึงการเพิ่มศักยภาพการผลิตในระยะกลาง โดยคิดเป็นการเพิ่มขึ้นประมาณ ร้อยละ 4 - 5 จากระดับปัจจุบัน ซึ่งจะต้องอาศัยการพัฒนาเทคโนโลยีและการเพิ่มประสิทธิภาพเป็นหลัก มากกว่าการขยายพื้นที่เพาะปลูก

- การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแทนการขยายทรัพยากร ภายใต้ข้อจำกัดด้านที่ดินและทรัพยากร จีนมุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ การใช้เมล็ดพันธุ์คุณภาพสูง และการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อเพิ่มผลผลิตโดยไม่เพิ่มภาระต่อสิ่งแวดล้อม

5. เป้าหมายสำคัญของปี 2569

สำหรับปี 2569 จีนกำหนดเป้าหมายเศรษฐกิจโดยรวมให้ GDP ขยายตัวประมาณร้อยละ 4.5 - 5 ขณะที่ในภาคเกษตรยังคงเน้น “เสถียรภาพ” เป็นหลัก โดยกำหนดให้ผลผลิตธัญพืชอยู่ที่ประมาณ 700 ล้านตัน

ในเชิงนโยบาย จีนได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา “เกษตรคุณภาพ” มากขึ้น โดยมีแนวโน้มลดการใช้พลังงานต่อหน่วย GDP และส่งเสริมเกษตรกรรมสีเขียวอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมและการลดการปล่อยคาร์บอน

นอกจากนี้ ยังมีการเชื่อมโยงภาคเกษตรกับนโยบายเศรษฐกิจในภาพรวม เช่น การกระตุ้นอุปสงค์ภายในประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล และการยกระดับห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทของภาคเกษตรในฐานะส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจแบบบูรณาการ

6. ประเด็นความท้าทายเชิงโครงสร้าง

แม้จีนจะสามารถรักษาความมั่นคงทางอาหารได้ในระดับสูง แต่ยังคงเผชิญความท้าทายที่มีนัยสำคัญ ดังนี้

- แรงกดดันจากภายนอกเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ มาตรการกีดกันทางการค้า โดยเฉพาะจากประเทศมหาอำนาจ รวมถึงความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ ส่งผลให้จีนต้องเร่งลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาการนำเข้าอาหารและปัจจัยการผลิต

- ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น การเพิ่มขึ้นของต้นทุนพลังงานและปุ๋ย รวมถึงข้อจำกัดด้านที่ดินและน้ำ ทำให้การขยายการผลิตในเชิงปริมาณมีข้อจำกัดมากขึ้น ส่งผลให้ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพเป็นหลัก

- ความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ ความแปรปรวนของสภาพอากาศส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร และเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหารในระยะยาว

7. นัยเชิงนโยบายต่อประเทศไทย

จากทิศทางดังกล่าว สามารถวิเคราะห์นัยสำคัญต่อประเทศไทยได้อย่างชัดเจน ดังนี้

- แนวโน้มการลดการนำเข้าสินค้าเกษตรขั้นต้นของจีน การกำหนดเป้าหมายเพิ่มผลผลิตภายในประเทศอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการรักษาระดับผลผลิตธัญพืชไม่น้อยกว่า 700 ล้านตัน และเพิ่มเป็น 725 ล้านตันในระยะต่อไป สะท้อนถึงแนวโน้มที่จีนจะลดการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าเกษตรขั้นต้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อโครงสร้างการส่งออกของไทยในระยะยาว

- โอกาสในสินค้าเกษตรมูลค่าเพิ่มและสินค้าเฉพาะกลุ่ม แม้จีนจะเพิ่มการผลิตภายในประเทศ แต่จากขนาดตลาดที่ใหญ่ ไทยยังมีโอกาสในสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพสูง สินค้าแปรรูป และสินค้าที่มีความแตกต่าง โดยเฉพาะสินค้าในกลุ่ม premium และ niche market ซึ่งยังมีความต้องการต่อเนื่อง

- ความจำเป็นในการปรับยุทธศาสตร์ภาคเกษตรของไทย จากบริบทดังกล่าว ไทยควรเร่งปรับจากการส่งออกสินค้าเกษตรขั้นต้นไปสู่สินค้าเกษตรมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการพัฒนามาตรฐาน ความปลอดภัยอาหาร การแปรรูป และการสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันในตลาดจีน

- โอกาสในการพัฒนาความร่วมมือเชิงเทคโนโลยี การที่จีนให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีการเกษตร เปิดโอกาสให้ไทยสามารถพัฒนาความร่วมมือในด้าน agri-tech การวิจัยและพัฒนา และการยกระดับห่วงโซ่อุปทาน เพื่อเพิ่มศักยภาพภาคเกษตรในระยะยาว

8. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เห็นควรพิจารณาแนวทางดังนี้

- ติดตามและประเมินนโยบายความมั่นคงทางอาหารของจีนอย่างใกล้ชิด
- ปรับยุทธศาสตร์การส่งออกสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับแนวโน้มการพึ่งพาตนเองของจีน
- ส่งเสริมการพัฒนาเกษตรมูลค่าเพิ่มและสินค้าเกษตรคุณภาพสูง
- เร่งพัฒนาความร่วมมือด้านเทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรม

9. บทสรุป

การประชุมสองสภาของจีนในปี 2569 แสดงให้เห็นถึงการยกระดับนโยบายด้านความมั่นคงทางอาหารจาก “เป้าหมายเชิงปริมาณ” ไปสู่ “เป้าหมายเชิงโครงสร้าง” โดยมุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง การใช้เทคโนโลยี และการพัฒนาอย่างยั่งยืน การกำหนดตัวเลขเป้าหมายที่ชัดเจน อาทิ การรักษาระดับผลผลิตธัญพืชไม่น้อยกว่า 700 ล้านตัน และการเพิ่มเป็น 725 ล้านตันในระยะต่อไป สะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการสร้างความมั่นคงทางอาหารในระดับสูง ซึ่งจะมีผลต่อโครงสร้างตลาดสินค้าเกษตรโลก และจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องปรับตัวเชิงยุทธศาสตร์อย่างทันท่วงที

แปลและเรียบเรียงข้อมูลโดย
สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรประจำกรุงปักกิ่ง

เอกสารอ้างอิง

1. รายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล (Government Work Report) ในการประชุมสภาประชาชนแห่งชาติ สมัยที่ 14 ครั้งที่ 3 ประจำปี 2569 ของสาธารณรัฐประชาชนจีน
2. เอกสารสรุปสาระสำคัญจากการประชุมสองสภา (Two Sessions) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ประจำปี 2569 จัดทำโดย สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ณ กรุงปักกิ่ง
3. รายงานสรุปประเด็นด้านการเกษตรและความมั่นคงทางอาหารจากการประชุมสองสภา ประจำปี 2569 (เอกสารประกอบการวิเคราะห์)
4. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2564 - 2568)
5. แนวทางและกรอบนโยบายเบื้องต้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 15 ของสาธารณรัฐประชาชนจีน (ระยะปี พ.ศ. 2569 - 2573) ซึ่งปรากฏในเอกสารทางนโยบายและรายงานของรัฐบาลจีนที่เกี่ยวข้องกับการประชุมสองสภา
6. ข้อมูลข่าวสารและบทวิเคราะห์จากหน่วยงานทางการของสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้แก่ สำนักข่าวซินหัว (Xinhua News Agency)/ คณะกรรมการพัฒนาและปฏิรูปแห่งชาติ (National Development and Reform Commission: NDRC)/ กระทรวงเกษตรและกิจการชนบทแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (Ministry of Agriculture and Rural Affairs: MARA)
7. เอกสารและบทวิเคราะห์จากองค์การระหว่างประเทศและสถาบันวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO)/ องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD)/ ธนาคารโลก (World Bank)

